

Στην Ελλάδα ξεπουλιάνε το νερό,

Της **ΝΤΙΝΑΣ ΚΑΡΑΤΖΙΟΥ**

Οι υπέρμαχοι της ιδιωτικοποίησης του νερού προφανώς προσποιούνται ότι δεν βλέπουν και δεν ακούν τι έχει να επιδείξει στο φλέγον αυτό ζήτημα η διεθνής εμπειρία. Δεκατέσσερις φοιτητές του ΕΜΠ, από το διατμηματικό Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών «Επιστήμη και Τεχνολογία Υδατικών Πόρων», το υπενθυμίζουν. Μελέτησαν μία προς μία όλες τις περιπτώσεις ιδιωτικοποιήσεων του νερού παγκοσμίως και τις παρουσίασαν πρόσφατα σε εργασία

με τίτλο «Υδατικοί πόροι, υποδομές και υπηρεσίες νερού: Ιδιωτικοποίηση ή κοινωνικοποίηση».

Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές αναλύουν τις πολιτικές, οικονομικές και κοινωνικές παραμέτρους της εμπλοκής των ιδιωτών στη διαχείρισή του και αναδεικνύουν την ασφυκτική πίεση των διεθνών χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων και το ρόλο που έπαιξαν για να οδηγηθούν πολλά κράτη στην ιδιωτική διαχείριση του ύδατος.

Από τη Βολιβία, την Τανζανία και την Αργεντινή μέχρι τη Γαλλία και τον Καναδά η παραχώρηση του νερού σε ιδιώτες φέρει σε γενικές γραμμές τα εξής

χαρακτηριστικά: «Σκανδαλώδη περιθώρια κέρδους για τους ιδιώτες, άνιση πρόσβαση στο νερό των χαμηλών κυρίως εισοδηματικών τάξεων, αύξηση τιμολογίων, αθέτηση υποσχέσεων από πλευράς εταιρειών για επενδύσεις στο δίκτυο, σκανδαλώδεις όρους παραχώρησης, αδιαφανείς διαδικασίες στις συμβάσεις, περιβαλλοντικούς κινδύνους, απολύσεις, απώλεια τεχνογνωσίας», ανέφερε η τοπογράφος μηχανικός του ΑΠΘ MSc, Ευστρατία Σεπετζή.

Επικεφαλής της όλης προσπάθειας, οι διδάσκοντες Δημήτρης Κουτσογιάννης και Ανδρέας Ευστρατιάδης.

Ο χάρτης των (αποτυχημένων) ιδιωτικοποιήσεων υδατινών πόρων διεθνώς

ΚΑΝΑΔΑΣ

1994: Η ιδιωτική επιχείρηση PUMP αναλαμβάνει το δίκτυο ύδρευσης-αποχέτευσης στην πόλη-λιμάνι Χάμιλτον του Οντάριο με απ' ευθείας ανάθεση, χωρίς να διαθέτει καμία εμπειρία στον τομέα της διαχείρισης υδατινών πόρων.

2004: Το δίκτυο περνά ξανά υπό τον έλεγχο του δήμου, καθώς οι ιδιώτες ουδέποτε τήρησαν τους όρους για την προστασία του περιβάλλοντος.

ΒΟΛΙΒΙΑ

1997: Παγκόσμια Τράπεζα και Διεθνής Τράπεζα Ανάπτυξης ζητούν ιδιωτικοποιήσεις αντί δανεισμού. Υπογράφονται συμβάσεις παραχώρησης για το δίκτυο νερού στην πρωτεύουσα της χώρας (La Paz) με θυγατρική της γαλλικής πολυεθνικής Suez.

1999: Νέα σύμβαση με διεθνή κοινοπραξία υπό την πολυεθνική Bechtel για τις υποδομές ύδρευσης-αποχέτευσης της πόλης Cochabamba. Σε ένα μόλις μήνα επιβάλλει αυξήσεις τιμολογίων 60%-200%!

2005: Επειτα από έντονες κοινωνικές αντιδράσεις, το κράτος επανακτά τον έλεγχο των υδατινών πόρων μέσω της δημόσιας επιχείρησης EPSAS

ΓΑΛΛΙΑ

1984: Ο τότε δήμαρχος του Παρισιού, Ζακ Σιράκ, υπογράφει σύμβαση με τις πολυεθνικές Veolia και Suez.

2010: Ιδρύεται η δημοτική επιχείρηση Eau de Paris, καθώς οι ιδιώτες αδιαφορούν επιδεικτικά για τη συντήρηση και κατασκευή υποδομών. Μόλις τον πρώτο χρόνο επιτυγχάνεται μείωση δαπανών κατά 35 εκατ. ευρώ και συνακόλουθα μείωση τιμών κατά 8%.

ΜΑΛΑΙΣΙΑ

2006: Με τροποποίηση του Συντάγματος, ο έλεγχος των υδατινών πόρων επιστρέφει στο Δημόσιο, με στόχο τη μείωση των τιμών και την αναβάθμιση των παρεχόμενων υπηρεσιών.

ΑΡΓΕΝΤΙΝΗ

1993: Με σύμβαση παραχώρησης για 30 χρόνια, η εταιρεία AASA, θυγατρική της πολυεθνικής Suez, αναλαμβάνει το δίκτυο ύδρευσης-αποχέτευσης στην πρωτεύουσα Μπουένος Αίρες. Η εταιρεία αυξάνει διαρκώς τις τιμές των υπηρεσιών της και αποτυγχάνει να πιάσει όλους τους στόχους (πληθυσμιακή κάλυψη, επεξεργασία λυμάτων κ.λπ.).

2002: Η εταιρεία πτωχέει, αλλά διεκδικεί αποζημιώσεις από το Δημόσιο.

2006: Ιδρύεται η κρατική εταιρεία Aysa.

TANZANIA

2003: Ιδιωτικοποιείται το δίκτυο ύδρευσης-αποχέτευσης του Dar es Salaam (η μεγαλύτερη πόλη της χώρας) και παραχωρείται σε κοινοπραξία βρετανικών και γερμανικών εταιρειών. Οι πολυεθνικές κατορθώνουν το ακατόρθωτο: επιδεινώνουν την ήδη «άθλια κατάσταση» που παρέλαβαν από το Δημόσιο.

2005: Ιδρύεται η κρατική DAWASCO, που αναλαμβάνει εκ νέου τον έλεγχο των υδατινών πόρων για το Δημόσιο, με την οικονομική υποστήριξη και γειτονικών κρατών.

ΒΟΛΙΒΙΑ

Αυξήσεις-ρεκόρ στις τιμές

Την περίπτωση της Βολιβίας, η οποία «έχει μπει στο ρεκόρ Γκίνες ως η χώρα με τα περισσότερα πραξικοπήματα (193) από την ανεξαρτησία της, το 1825, μέχρι και την αποκατάσταση της δημοκρατίας», μελέτησε και ανέδειξε ο πολιτικός μηχανικός Ιάσων Αποστολόπουλος.

Το 1997 η Παγκόσμια Τράπεζα και η Διεθνής Τράπεζα Ανάπτυξης έθεσαν ως προϋπόθεση για την ανανέωση των δανειακών

συμβάσεων την ιδιωτικοποίηση των υποδομών του νερού. Υπογράφονται δύο συμβάσεις παραχώρησης το 1997 για την πρωτεύουσα της χώρας El Alto/La Paz με θυγατρική της γαλλικής Suez. Δύο χρόνια αργότερα ακολουθεί η δεύτερη σύμβαση, που κατακυρώνεται στο μοναδικό πλειοδότη, τη διεθνή κοινοπραξία Aguas de Tunari με επικεφαλής την πολυεθνική Bechtel και αφορά την παραχώρηση των υποδομών ύδρευσης και αποχέτευσης της πόλης Cochabamba με 600.000 πληθυσμό.

Η διασφάλιση των όρων του συμβολαίου

της εταιρείας με την κυβέρνηση περνάει μέσα από νόμο και η πρώτη τα παίρνει όλα: κρατικές υποδομές, αποκλειστική χρήση των υδατικών πόρων, κατάργηση όλων των ανεξάρτητων μέσων ύδρευσης και μεταβίβαση των υποδομών τους στην εταιρεία. Μέσα σε ένα μήνα η εταιρεία προχωρεί σε υπέρογκες αυξήσεις καταπατώντας τους όρους του συμβολαίου (35%), οι οποίες κυμάνθηκαν από 60% έως 200% και αφορούσαν ανθρώπους που ζούσαν με 2 δολάρια τη μέρα.

Το επόμενο διάστημα προκαλείται θύελλα κοινωνικών αντιδράσεων με κύριο αίτημα τη

λήξη της αποικιοκρατικής σύμβασης και την επανακοινωνικοποίηση του νερού και, ύστερα από τρεις μήνες διαμαρτυριών, η κυβέρνηση ακυρώνει το συμβόλαιο με την Bechtel: «Η ήττα της εταιρείας προκάλεσε τεράστιο αντίκτυπο παγκοσμίως και έμπνευση για ανάλογους αγώνες υπεράσπισης των θεωρούμενων ως κοινωνικών αγαθών. Αποτέλεσε την πιο γνωστή περίπτωση ιδιωτικοποίησης του νερού και προκάλεσε παγκόσμια αύξηση της κοινωνικής επίγνωσης για το τι μπορεί να επιφέρει η ιδιωτικοποίηση στο νερό. Εφερε τις φτωχές κοινότητες των ιθαγενών στο πολιτι-

ΣΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΠΟΙΕΙΤΑΙ

κό προσκήνιο και κατά κάποιο τρόπο άνοιξε το δρόμο για τον πρώτο Ινδιάνο πρόεδρο στη βολιβιανή ιστορία, τον Εβό Μοράλες», τονίζει ο κ. Αποστολόπουλος.

Η έτερη γαλλική εταιρεία, προκειμένου να μην επαναληφθεί η αποτυχία της Cochabamba, έκανε προσεκτικότερη διαχείριση όσον αφορά τις αυξήσεις στην πρωτεύουσα της χώρας, χωρίς όμως να τις αποφυγεί. Η κυβέρνηση λύει το 2005 το συμβόλαιο με την Aguas de Illimani (Suez), η οποία αντικαθίσταται από τη δημόσια EPSAS. Ένα χρόνο μετά δημιουργεί νέα cooperativa (ανεξάρτητο συνεταιρισμό) με τη συνεργασία της κρατικής εταιρείας.

ΓΑΛΛΙΑ

Καμία επένδυση από τους ιδιώτες

«Παρ' όλο που το Παρίσι αποτέλεσε το διεθνές σύμβολο της Σύμπραξης Δημόσιου-Ιδιωτικού Τομέα (ΣΔΙΤ), καθώς στη Γαλλία από τα μέσα του 19ου αιώνα εφαρμοζόταν αυτή η πρακτική, το 2010 η διαχείριση του νερού περνάει εξ ολοκλήρου στο δημόσιο έλεγχο», αναφέρουν οι Γιώργος Αλεξίου και Παρασκευή Σταμούλη, αγρονόμοι-τοπογράφοι μηχανικοί του ΕΜΠ, που παρουσίασαν την εισήγηση «Επιανακοινωνικοποίηση υποδομών νερού, το παράδειγμα του Παρισιού».

Όπως εξηγούν, «μέχρι το 1984 τα συστήματα διαχείρισης νερού του Παρισιού κατείχε ο δήμος, ωστόσο η τιμολόγηση του νερού, από το 1864 ακόμη, πραγματοποιούνταν από ιδιωτική εταιρεία. Το 1984, ο τότε δήμαρχος Ζ. Σιράκ πάει ένα βήμα παραπέρα και υπογράφει συμβόλαιο με τις θυγατρικές Veolia και Suez -δύο γαλλικές εταιρείες που κυριαρχούν παγκοσμίως στον τομέα της διαχείρισης των δικτύων ύδρευσης- για τη συνδιαχείριση της τροφοδοσίας νερού και των υπηρεσιών τιμολόγησης, αλλά και τη συντήρηση του αρδευτικού δικτύου».

«Τρία χρόνια μετά, η παραγωγή νερού και ο μηχανισμός ελέγχου περνούν στα χέρια των δύο προαναφερθεισών εταιρειών και για το σκοπό αυτό ιδρύεται η κεφαλαιουχική εταιρεία SAGEP, στην οποία συμμετέχουν με ποσοστό 70% ο δήμος, με 28% οι δύο εταιρείες, ενώ το 2% κατέχει η δημόσια γαλλική τράπεζα επενδύσεων».

«Με την εκλογή του στο δημαρχιακό θώκο ο Μπ. Ντελανοέ, το 2001, προβάλλει μία τελείως αντίθετη πολιτική αντιμετώπιση όσον αφορά τη διαχείριση του νερού, και για μία επταετία προετοιμάζει το έδαφος για την επιαναδημοτικοποίησή του: Επιαναδιαπραγματεύεται τα συμβόλαια με τους γαλλικούς κολοσσούς και απαιτεί την πραγματοποίηση μη υλοποιημένων αλλά προγραμματισμένων έργων. Ταυτόχρονα προχωρεί στην εκπόνηση νομικών οικονομοτεχνικών μελετών για την ίδρυση της Eau de Paris, της σημερινής δηλαδή δημόσιας επιχείρησης ύδρευσης-αποχέτευσης του Παρισιού».

Η μετάβαση όλων των δραστηριοτήτων

Η διεθνής εμπειρία εκθέτει τους θιασώτες των ιδιωτικοποιήσεων υδατικών πόρων, καθώς μετά την «επέλαση» των επενδυτών, η διαχείριση επιστρέφει στο Δημόσιο, για να διασφαλιστεί το βασικό αυτό αγαθό για τους πολίτες, όπως προκύπτει από έρευνα του ΕΜΠ

Το μοντέλο Φρίντμαν στη Χιλή του Πινοσέτ

«Η μαζική ακύρωση των ιδιωτικών επενδύσεων σε υποδομές νερού διεθνώς (ηλπν της Κίνας), λόγω κοινωνικών αντιδράσεων, αποτελεί ήττα του νεοφιλελεύθερου μοντέλου;» αναρωτιέται ο οικονομολόγος Γιώργος Καρακατσάνης, υποψήφιος διδάκτωρ ΕΜΠ, της σχολής Πολιτικών Μηχανικών. Δυστυχώς όχι, απαντά ο ίδιος, γιατί «η αποτυχία διδάσκει και βασική επιδίωξη των ιδιωτικών εταιρειών είναι πλέον ο έλεγχος σε πιο θεμελιώδες επίπεδο, καθώς υπάρχει ανασύσταξη δυνάμεων για τον έλεγχο των πόρων και όχι μόνο των υποδομών».

Εξηγεί ότι με την κλιμακούμενη μεταφορά των βιομηχανικών δραστηριοτήτων από τη Δύση στην Ανατολή (Κίνα, Ινδία) και το Νότο (Ν. Αμερική, Ν. Αφρική), αυξήθηκε ο πληθυσμός στα αστικά κέντρα των κρατών αυτών, αλλά ταυτόχρονα μειώθηκε το αναμενόμενο μέσο κόστος επένδυσης σε δίκτυα ύδρευσης και αποχέτευσης (οικονομίες κλίμακας).

«Οι ιδιωτικές εταιρείες νερού επένδυσαν μόνο στις περιοχές μεσαίων και υψηλών στρωμάτων αποκλείοντας πρακτικά το φτωχότερο 20% του πληθυσμού που διέμενε στα περίχωρα. Αναπτύχθηκαν έτσι "υδρομαφίες" που προκαλούσαν φθορές στα δίκτυα, αναλαμβάνοντας την άτυπη παροχή ύδρευσης και υγιεινής στους φτωχούς».

Ο κ. Καρακατσάνης αναφέρει ότι «μέσα

παραγωγής και διανομής πόσιμου νερού στο δημόσιο φορέα ολοκληρώθηκε το 2010, παρ' όλο που, όπως σημειώνουν οι δύο εισηγητές, «ήταν δύσκολη, ιδιαίτερα στο κομμάτι που αφορούσε την οικονομική διαχείριση και τα συστήματα των πληροφοριών, καθώς υπήρχαν ασαφή ιδιοκτησιακά όρια». Στην πρώτη αποτίμηση, η Eau de Paris ανακοίνωσε ότι συνολικά εξοικονόμησε 35 εκατ. ευρώ κατά τον πρώτο χρόνο σε σχέση με τα αντίστοιχα κόστη συμβολαίου των Veolia και Suez, ενώ τον Ιανουάριο του 2011 ανακοινώνει μείωση τιμής 8% και δεσμεύεται ότι η τιμή δεν θα αυξηθεί πάνω από τον πληθωρισμό έως το 2015, παρά τη μείωση εσόδων που συνδέονται με τη μείωση των όγκων κατανάλωσης νερού.

από τις ροές του διεθνούς εμπορίου το 16% της διεθνούς χρήσης νερού πρακτικά προορίζεται για εξαγωγές».

Ταυτόχρονα, η παραγωγή υψηλών προστιθέμενων εξαγωγικών αξιών κινητοποιεί προς τον έλεγχο (ιδιωτικοποίηση) της πηγής του νερού και όχι μόνο των υποδομών του». Αναφέρει ως παράδειγμα το μοντέλο ιδιωτικοποίησης του νερού στη Χιλή, όπου ο κώδικας του νερού του 1981 του Πινοσέτ (εμπνεύσεως Μίλτον Φρίντμαν) αποτελούσε ένα μοντέλο πλήρους κατακερματισμού των υδατικών πόρων σε εμπορικά δικαιώματα.

«Το μοντέλο της Χιλής συνίσταται στη μεγιστοποίηση της εξαγωγικών αξιών του μετάλλου, εις βάρος της μεγιστοποίησης της διασποράς του κοινωνικού οφέλους. Υπήρξε μαζική αγορά δικαιωμάτων φυσικών αποθεμάτων νερού των Άνδεων από τις εταιρείες εξόρυξης που δραστηριοποιούνται στην έρημο Atacama». Και προσθέτει:

«Τα δικαιώματα νερού των γηγενών αγροτών πωλήθηκαν σε εξευτελιστικές τιμές, ενώ σημειώθηκε ρύπανση των βόρειων ταμιευτήρων (ποταμός Loa) και σταδιακή ρύπανση του ποταμού Μαίρο ο οποίος τροφοδοτούσε το Σαντιάγο με φυσικά αποθέματα. Αποτέλεσμα ήταν να δημιουργηθεί ένα πλαίσιο με φθηνά αποθέματα νερού για εξόρυξη και υψηλό κόστος ασφαλήτωση για την κάλυψη των ελλειμμάτων για ύδρευση».

TANZANIA

Από το κακό Δημόσιο στο χειρότερο ιδιώτη

Η Τανζανία, μία από τις φτωχότερες χώρες του κόσμου, λόγω εξωτερικών πιέσεων υπέκυψε σε διεθνείς χρηματοοικονομικούς όρους και τη δεκαετία του '90 άρχισε να ιδιωτικοποιεί πολλές δημόσιες επιχειρήσεις: «Στην πραγματικότητα, η επιανακοινωνικοποίηση του ύδατος στο Νταρ-εσ-Σαλάμ ήταν μια κατάσταση προεπιλογής που δημιουργήθηκε από την κατάρρευση μιας ιδιωτικής σύμβασης και όχι μια στρατηγική κίνηση που προγραμ-

ματίστηκε από κυρίαρχα πολιτικά όργανα», εξηγεί ο Ιωσήφ Φουντουλάκης, πολιτικός μηχανικός του ΕΜΠ.

«Το σύστημα ύδρευσης και αποχέτευσης του Νταρ-εσ-Σαλάμ ήταν σε άθλια κατάσταση όταν η κυβέρνηση της Τανζανίας αποφάσισε να το ιδιωτικοποιήσει το 2003, υπογράφοντας συμβόλαιο με τη City Water Services (CWS), μια κοινοπραξία των Bewater (Ηνωμ. Βασίλειο) and Gauff (Γερμανία). Αυτή η ιδιωτική κοινοπραξία ενώθηκε αργότερα με την ιδιωτική εταιρεία της Τανζανίας, Superdoll. Αλλά η ιδιωτική διαχείριση δεν έκανε τίποτα για να βελτιώσει την κατάσταση. Το 2005 δημιουργείται η Dar es Salaam Water and Sewerage Corporation (DAWASCO), μια ημικρατική επιχείρηση».

«Το ποσοστό διαρροών μειώθηκε σε μεγάλο βαθμό, ενώ υπάρχει αύξηση της διοχέτευσης νερού στα νοικοκυριά, όχι όμως τόσο ικανοποιητική όσο θα έπρεπε, εξαιτίας των έντονων κοινωνικών ανισοτήτων», εξηγεί ο εισηγητής. Όσον αφορά την ποιότητα του νερού, οι ποσότητες που παράγονται στις εγκαταστάσεις του ποταμού Ruvu και τους κεντρικούς αγωγούς ύδατος ανταποκρίνεται στα πρότυπα του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας.

Όμως τα προβλήματα συσσωρεύονται εξαιτίας της μη πληρωμής από τις δημόσιες υπηρεσίες των λογαριασμών νερού, τα χρήματα των οποίων αποτελούν το 25% των λειτουργικών δαπανών της εταιρείας.

ΚΑΝΑΔΑΣ

Περιβαλλοντική καταστροφή

Το Hamilton, που βρίσκεται νοτιοδυτικά της λίμνης Οντάριο του Καναδά, είναι ένα λιμάνι, άλλοτε κέντρο βιομηχανίας χάλυβα, στο οποίο ενυπάρχει έντονη η κοινωνική αντίθεση μεταξύ εργατικής και εύπορης τάξης, όπως μας εξηγούν οι δύο εισηγητές Ελισάβετ Φελώνη και Εφη Μόσχου.

Το 2004 ένας δεκαετής αγώνας ενάντια στην ιδιωτικοποίηση του νερού τερματίστηκε με μια σημαντική νίκη των πολιτών της πόλης του Hamilton του Καναδά. Τον Σεπτέμβριο του ίδιου έτους, το δημοτικό συμβούλιο ψήφισε την επιαναδημοτικοποίηση της λειτουργίας και της συντήρησης του νερού της πόλης, θέτοντας τέλος σε μια εποχή μυστικότητας, δυσλειτουργικού εξοπλισμού, διαρροής λυμάτων και συνεχών αλλαγών στις εταιρείες εργολάβων. Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι ο δήμος επιθυμούσε και πάλι την ανάθεση στον ιδιωτικό τομέα, αλλά λόγω των αντιδράσεων της κοινωνίας, που διεκδίκησαν ένα σαφές κοινωνικό πλαίσιο, οι συμφωνίες δεν ήταν ελκυστικές για τις εταιρείες, που απέσυραν το ενδιαφέρον τους. Η εταιρεία PUMP, που το 1994 ανέλαβε με απ'ευθείας ανάθεση το έργο, τήρησε μόνο του τον όρο για τη μεταφορά της έδρας στο Χάμιλτον.

Οι ίδιες σημειώνουν ότι ο θλιβερός απολογισμός των πεπραγμένων της εταιρείας, που

ΔΗΜΟΨΗΦΙΣΜΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΙΔΙΩΤΙΚΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΕΥΑΘ

«Ποιος φοβάται τους πολίτες;»

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ
Του ΣΑΚΗ ΑΠΟΣΤΟΛΑΚΗ
s.apostolakis@eleftherotypos.net

Τη στιγμή που ο Ευρωπαίος επίτροπος Μισέλ Μπαρνιέ κλείνει την πόρτα της ιδιωτικοποίησης του νερού στην Ευρωπαϊκή Ένωση, προκαλώντας την μίνι της Διεθνούς Ομοσπονδίας Ιδιωτικών Εταιρειών Υδρευσης (AQUAFED), στην Ελλάδα ο αγώνας κατά της ιδιωτικοποίησης συνεχίζεται. Στη Θεσσαλονίκη το δημοψήφισμα για την ΕΥΑΘ προσδιορίζεται για τις 22 Σεπτεμβρίου, ενώ και το δημοτικό συμβούλιο του Δήμου της Αθήνας πήρε θέση κατά της ιδιωτικοποίησης της ΕΥΔΑΠ, που έπεται.

Η AQUAFED διαμαρτυρήθηκε υποστηρίζοντας ότι: «Η εξαίρεση των υπηρεσιών ύδρευσης δεν θα βελτιώσει τη διαφάνεια στη δραστηριότητα των αδιαφανών υπηρεσιών κοινής ωφέλειας και δεν θα μειώσει την ανισότητα μεταχείρισης των φορέων σε έναν τομέα που είναι πολύ ευαίσθητος για τους Ευρωπαίους πολίτες και στον οποίο πολλοί από αυτούς ζητούν μεγαλύτερη διαφάνεια».

Τους κόβουν το νερό

Κι ενώ η ιδιωτικοποίηση της ΕΥΑΘ κρέμεται ως απειλή πάνω από τους

Θεσσαλονικείς, οι εργαζόμενοι της εταιρείας καταγγέλλουν ότι στις αρχές του μήνα η ΕΥΑΘ έκοψε το νερό σε δύο φτωχές οικογένειες για χρέος 77 και 138 ευρώ αντίστοιχα. Λίγες μέρες μετά, ο διορισμένος γενικός γραμματέας της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Μακεδονίας-Θράκης Αθανάσιος Καρούντζος διεμήνυε στους δημάρχους της Θεσσαλονίκης ότι η ιδιωτικοποίηση της ΕΥΑΘ είναι θέμα γενικής πολιτικής και δεν αφορά τους δήμους.

«Η κυβέρνηση θα πουλήσει έναν κερδοφόρο οργανισμό, ενώ θα κρατήσει για το Δημόσιο το κόστος συντήρησης και επέκτασης του δικτύου», δηλώνει στην «Κ.Ε.» ο ευρωβουλευτής Κρίτων Αρσένης. «Χωρίς τα έσοδα των ΕΥΑΘ και ΕΥΔΑΠ από πού θα βρει χρήματα η κυβέρνηση να πληρώσει τη συντήρηση και επέκταση του δικτύου ύδρευσης; Τέτοιες ερωτήσεις φοβούνται να αντιμετωπίσουν στο δημόσιο διάλογο. Αυτός ο φόβος έκανε και τον εκπρόσωπο της κυβέρνησης, γενικό γραμματέα Αποκε-

ντρωμένης Διοίκησης Μακεδονίας-Θράκης Θανάση Καρούντζο, να αρνηθεί τη διενέργεια δημοψηφίσματος για το νερό της Θεσσαλονίκης. Ποιος φοβάται τους πολίτες; Το δημοψήφισμα θα γίνει είτε οργανωμένο από την Πολιτεία είτε οργανωμένο από την κοινωνία», τονίζει.

«Η πώληση της ΕΥΑΘ και της ΕΥΔΑΠ αργότερα, που θα σημάνει την πλήρη ιδιωτικοποίηση των υπηρεσιών ύδρευσης και αποχέτευσης, εκτός όλων των άλλων είναι και ζήτημα δημοκρατίας. Γιατί όταν ο κύκλος του νερού, ύδρευση και αποχέτευση, μετατρέπεται σε κέρδος και οι πολίτες, αντί να έχουν

δικαίωμα στην πρόσβαση σε αυτό το κοινό αγαθό και στη διαχείρισή του, μετατρέπονται σε πελάτες, η εξουσία των πολιτών υποβαθμίζεται, η δημοκρατία καταργείται», επισημαίνει ο καθηγητής του ΑΠΘ και μέλος της Γραμματείας του «SOS το ΝΕΡΟ» Γιάννης Κρεστενίτης.

Στο σφυρί και τα μικρά υδροηλεκτρικά έργα

Οι Δημήτρης Μπουζιώτας και Παναγιώτης Δήμας, πολιτικοί μηχανικοί ΕΜΠ, εξηγούν ότι «τα έργα υδροηλεκτρικής ενέργειας και ταμίευσης υδάτων είναι έργα πολλαπλού σκοπού: υδροηλεκτρική παραγωγή, καλύψεις υδρευτικών και αρδευτικών αναγκών, αντιπλημμυρική προστασία, περιβαλλοντική διαχείριση, ψύξη θερμοηλεκτρικών μονάδων ΔΕΗ, άλλες χρήσεις (αναψυχή, τουρισμός κ.τ.λ.)». Οσον αφορά τους ταμιευτήρες, τόνισαν ότι «ορισμένοι από αυτούς βρίσκονται εκτός της σφαίρας του ιδιωτικού κέρδους και έχουν άμεσο κοινωνικό και οικολογικό χαρακτήρα». Τι σημαίνει αυτό;

Οδεύουμε σε ένα μοντέλο όπου θα ιδιωτικοποιούνται τα κέρδη, αλλά θα κοινωνικοποιούνται οι επιπτώσεις

Το παράδειγμα του ταμιευτήρα Πουρναρίου στον Αραχθό είναι ενδεικτικό. Βρίσκεται πέντε χιλιόμετρα έξω από την Αρτα και η λειτουργία του αφορά την παραγωγή ενέργειας, αντιπλημμυρική προστασία, άρδευση. «Τον Δεκέμβριο του 2005 είχαμε μεγάλη πλημμύρα στον Αραχθό. Η ΔΕΗ έκανε σειρά χειρισμών για την ανάσχεση της πλημμύρας με στόχο την κατά το δυνατόν ασφαλέστερη πλημμυρική διόδευση, εις βάρος της υδροηλεκτρικής παραγωγής».

Και διερωτώνται οι δύο επιστήμονες: «Πώς θα μεταβάλλονταν παρόμοιοι χειρισμοί εάν το φράγμα αποκτούσε χρήση με στόχο το ιδιωτικό κέρδος;». Και προσθέτουν: «Εγείρονται ενοχλήσεις ερωτήματα στο κατά πόσον αυτή η ευαίσθητη ισορροπία στην κάλυψη αντικρουόμενων στόχων θα διατηρηθεί και σε μία περίπτωση διαχείρισης πιο επιθετικά προσανατολισμένης στο κέρδος».

Οι δύο πολιτικοί μηχανικοί εξηγούν ότι ουσιαστικά οδεύουμε σε ένα μοντέλο όπου θα ιδιωτικοποιούνται τα κέρδη, αλλά θα κοινωνικοποιούνται οι επιπτώσεις.

Συμβούλιο Υδατικών Πόρων (NWRC), που τελεί υπό την προεδρία του πρωθυπουργού. Το υπουργείο Οικονομικών, μέσω της Εταιρείας Διαχείρισης Υποδομών (ΡΑΑΒ), κατέχει και διαχειρίζεται τις υποδομές νερού των κρατιδίων και εξασφαλίζει χρηματοδότηση.

Η φθηνή χρηματοδότηση μετατράπηκε όμως σε οικονομικά κέρδη για την ΡΑΑΒ, η οποία δεν ήταν απομονωμένη από τις πιέσεις της κυβέρνησης, καθώς η αδιαφάνεια στις προσφορές είναι καθεστώς, αφού το 72% των συμβάσεων έγιναν με απ' ευθείας ανάθεση.

ΑΡΓΕΝΤΙΝΗ

Απανωτές αυξήσεις

Στη χώρα που μέχρι πριν από μερικά χρόνια αποτελούσε πρότυπο οικονομικής ανάπτυξης, ο χορός των αποκρατικοποιήσεων ξεκίνησε στα 1989 από τον τότε πρόεδρο της Αργεντινής, Κάρλος Μένεμ. Το νερό, πάντως, παρόλο που από τον Φλεβάρη του 1991 μέχρι τον Γενάρη του 1993 η τιμή του αυξήθηκε κατά 51%, παρέμενε σε δημόσια χέρια. «Αυτές οι αυξήσεις βοήθησαν ώστε, όταν μερικούς μήνες αργότερα ιδιωτικοποιήθηκε το νερό στην πόλη του Μπουένος Αίρες, οι αντιδράσεις να

είναι τουλάχιστον υποτονικές. Στην εταιρεία AASA, θυγατρική της Suez, πέρασαν οι υπηρεσίες ύδρευσης και αποχέτευσης της πόλης για τα επόμενα 30 χρόνια. Αυτή η συμφωνία είχε πολλά προβλήματα, καθώς η εταιρεία δεν μπόρεσε να καλύψει τους στόχους και τις υποχρεώσεις των συμφωνημένων. Μόνο στις αυξήσεις της τιμής του νερού ήταν συνεπής».

Όπως αναφέρουν οι εισηγητές Σταμάτης Μπατέλης και Γιάννης Δημάκος, ο στόχος για την παροχή νερού ήταν να αυξηθεί η κάλυψη από το 70% σε 88% το 2002, αλλά η κάλυψη έφθασε έως το 79%. Το ίδιο συνέβη και με την αποχέτευση. Από το 58% που ήταν μέχρι το 2002, η στόχευση ήταν να ανέλθει στο 74% αλλά δεν ξεπέρασε το 63%. Οσο δε για τα λύματα των αποχετευτικών δικτύων, μόνο το 7% δέχονταν επεξεργασία. Τα υπόλοιπα χύνονταν στον ποταμό Rio del Plata. Το 2002, μετά την πτώχευση, δρομολογήθηκαν οι εξελίξεις για την επανεθνικοποίηση της εταιρείας. Η AASA έκανε έκκληση προς το Διεθνές Κέντρο της Παγκόσμιας Τράπεζας για την επίλυση Επενδυτικών Διαφορών. Απευθύνθηκαν στο ΔΝΤ ώστε να πιέσει την Αργεντινή για την επίλυση του θέματος προς όφελος της AASA.

Το νερό στην πόλη του Μπουένος Αίρες μπήκε τελικά και πάλι σε δημόσιο αυλάκι το 2006, με τη δημιουργία της Aysa, η οποία το 2010 παρουσίασε απώλειες. Ωστόσο, η εταιρεία εφαρμόζει ανθρωποκεντρική στρατηγική, με μεγαλύτερα ποσοστά συνδέσεων.

Πρώτα τα κέρδη

Συνέχεια από σελ. 41

είχε τη μορφή ΣΔΙΤ (συμμετείχε με 30% στο συνταξιοδοτικό πρόγραμμα δασκάλων του Οντάριο) και δεν είχε καμία εμπειρία στην επεξεργασία νερού, καταδεικνύει ότι «κατά κανόνα για τον ιδιώτη βασικός στόχος είναι η μεγιστοποίηση του κέρδους και σε δεύτερη προτεραιότητα ο πολίτης και η ποιότητα της παρεχόμενης υπηρεσίας, ενώ η περιβαλλοντική διάσταση τίθεται τελευταία στην ιεραρχία». Στα συμπεράσματά τους, οι δύο ερευνήτριες σημειώνουν, επίσης, ότι «η οργανωμένη και ενεργός συμμετοχή των πολιτών αποτελεί προϋπόθεση για τη διαμόρφωση αξιόπιστων φορέων κοινωνικών υπηρεσιών».

ΜΑΛΑΙΣΙΑ

Καθαρό νερό για λίγους

Κατά την περίοδο 2005-2006, το Ομοσπονδιακό Κοινοβούλιο της Μαλαισίας τροποποίησε το Σύνταγμα και ψήφισε δύο διατάξεις που επιτρέπουν μια σαρωτική μεταρρύθμιση του τομέα των υδάτων. Η μεταρρύθμιση του νερού στη Μαλαισία έγινε με στόχο την αντιμετώπιση των συνεπειών της ιδιωτικοποίησης, η οποία, όπως εξηγούν οι εισηγητές Νεφέλη Μπομπότη και Νίκος Μπουντάς, πολιτικοί

μηχανικοί ΕΜΠ, «μπορεί να έφερε γρήγορες αναβαθμίσεις των υποδομών, αλλά ταυτόχρονα δημιούργησε επανειλημμένες αυξήσεις τιμολογίων, μυστικότητα ως προς τις συμβάσεις, αυξανόμενο χρέος, αλλά και έλλειψη κεντρικού σχεδιασμού, που είχε αποτέλεσμα το διαφορετικό βαθμό ποιότητας και τις διαφορετικές χρεώσεις ανά πολιτεία».

Η Μαλαισία είναι Ομοσπονδιακή Συνταγματική Μοναρχία με 13 πολιτείες και 3 ομοσπονδιακές επικράτειες. Έχει μέσο ετήσιο ρυθμό ανάπτυξης πάνω από 5%. Όπως αναφέρουν, «πριν από τη μεταρρύθμιση προηγήθηκαν μεγάλες και ανοιχτές διαβουλεύσεις», κάτι που στην Ελλάδα δεν έγινε.

«Το μεταρρυθμιστικό μοντέλο που προωθήθηκε φιλοδοξούσε να ενοποιήσει τις υπηρεσίες υδάτων και αποχέτευσης». Όπως εξηγούν οι δύο πολιτικοί μηχανικοί, «η ομοσπονδιακή κυβέρνηση προχώρησε στην ανάπτυξη μιας ολιστικής πολιτικής νερού της χώρας». Η διαχείριση της λεκάνης απορροής περνάει στον έλεγχο των κρατιδίων, ενώ ιδρύεται Εθνικό